

Laban räddade Lisa

När Lisas hund Laban började bete sig annorlunda mot henne struntade hon först i det. Hon hade nog stress och oro i livet, men när Laban blev allt mer ihärdig gick hon till doktorn. Det räddade hennes liv.

TEXT OCH FOTO: KERSTI HILDING HANSEN

När Lisa Törnebohm, 64 år, skaffade sin första hund för 21 år sedan förändrades hennes liv. Golden Retrievern Louie blev hennes bästa vän. När han dog skrev hon en bok om deras samtal.

Hemma hos Lisa är det ombonat med levande ljus, mysiga färgglada kuddar och bokhyllor fullproppade med böcker – många av dem handlar om hundar. Det är faktaböcker om allt från agility till valpuppfostran. Och på soffbordet ligger hennes egen nyutkomna bok ”Samtal med Louie”, en berättelse om den villkorlösa kärleken mellan en människa och hennes hund.

– När Louie kom in i mitt och min son Davids liv blev han vår allra bästa vän. Jag kände mindre oro och kunde landa här och nu på ett nytt sätt. Louie var en vild och lite galen hund som tog oss med på roliga äventyr. Han var inte särskilt väluppfostrad, skrattar Lisa.

Som ung pluggade Lisa biologi och miljökunskap, utbildade sig till lärare och undervisade på Komvux. I medelåldern drabbades hon av utbrändhet och samtidigt uppdagades det att hon hade bipolär sjukdom. Livet har stundtals varit svårt och i de depressiva skoven har lusten att leva ibland tagit slut, men

då har Lisas hundar alltid funnits där för att trösta och stötta.

– I närheten av en hund känner jag mig mer levande. Jag mår bra av att vara hundraprocentigt behövd och älskad. Inget går upp mot det, det är sann kärlek. När jag tänker efter finns det faktiskt inget som går upp mot just det.

Men så kom dagen för åtta och ett halvt år sedan då Louie lämnade jordelivet, sorgen var obeskrivligt tung. Saknaden oändlig. Skrivandet blev en väg för Lisa att ta sig igenom sorgearbetet, att sätta ord på det Louie hade betytt för sin matte kom att bli livsavgörande.

Laban kände att något var fel med matte och han gav sig inte förrän hon sökte hjälp.

Lisa Törnebohm.

” I närheten av en hund känner jag mig mer levande.

**VINN BOKEN
”SAMTAL MED
LOUIE”
LÄS MER PÅ
SIDAN 48**

Lisa tillsammans med sina två hundar Laban och Lady (till höger).

En ny kärlek kom in i Lisas liv och det var golden retrievervalpen Laban, en lugnare kille (kanske berodde det delvis på att Lisa vid det laget hade en större erfarenhet av hunduppfostran).

– Laban är kärleksfull, metodisk, trevlig och väldigt envis, säger Lisa.

Laban ändrade beteende

För fem år sedan började Lisa få problem med magen. Det värkte och hon hade ständiga diarréer. Hon mådde inte alls bra, men hon slog bort besvären med att det nog var psykiskt. I samma veva som hon började få problem med magen hade hon tagit sig an ännu en hund, den här gången en gatuhund från Grekland, en vacker vovve som fick namnet Lady. Lisa hade inte tid att vara sjuk. Och så hade hennes pappa nyligen gått bort. Livet präglades av stress och mycket ångest och oro.

– Men det konstiga var att Laban plötsligt började ändra sitt sätt att vara gentemot mig. Så fort han hade en chans satte han sig tätt intill mig och bara tittade på mig med sina stora, kloka ögon. Jag kände inte alls igen hans beteende.

Tiden gick och Lisa fortsatte att slå bort symptomen på att något i hennes kropp inte stod rätt till. Trots att magen krånglade alltmer och att Laban fortsat-

te bete sig märkligt genom att vilja vara nära hela tiden och iakttä mattes minsta rörelse ignorerade hon signalerna.

– Till sist var det Laban som fick mig att gå till vårdcentralen. Då hade han börjat putta på mig med sin nos. Hos läkaren konstaterades det snart att jag hade drabbats av tjocktarmscancer. Jag hade kunnat dö, men tack vare Laban upptäcktes canceren i tid och jag kunde opereras och bli frisk. Jag är fullständigt övertygad om att Laban har räddat mitt liv, säger hon.

Hundar kan lukta sig till cancer

Lisa var påläst och visste att det finns gedigen forskning om hundar och deras extremt utvecklade luktsinne. Att de har förmågan att upptäcka cancersjukdomar hos sin ägare var något som biologen Lisa var väl medveten om.

Nyligen fyllde Laban 12 år. Lady, gatuhunden från Grekland är fem. De tre lever sida vid sida och tar hand om varandra. På sin t-shirt har Lisa låtit trycka sin älskling Louies namn. Han lever kvar i hennes minne och kommer tillbaka till henne i drömmarna.

– Hundarna ger mig villkorslös kärlek och de värnar om mig på alla sätt. De tröstar mig genom att tala om att det ibland är okej att vara lite ledsen, avslutar Lisa.

LABAN

Ras: Golden Retriever.

Ålder: 12 år.

Karaktärsdrag: Lugn, kärleksfull, metodisk, trevlig, envis.

LADY

Ras: Gatuhund från Grekland (80 % labrador, 20 % okänt ursprung).

Ålder: Cirka 5 år.

Karaktärsdrag: Lydig, kärleksfull, lugn, glad, tuff, vaktig, busig, ibland lite rädd.

FORSKNINGEN

Det går att träna hundar till att hitta cancer hos människor. Cancerhundar används för att hitta lung-, bröst-, prostata-, äggstocks-, urinblåse- och tjocktarmscancer samt melanom. Men enligt nya rön kan också otränade hundar upptäcka cancer. Det har visat sig att cancer-tumörer har en specifik lukt och att olika cancerformer luktar på olika sätt.

Vissa cancerformer kan hundar upptäcka genom doften av en persons utandningsluft, andra genom hur urinen luktar. När hundar tränas sker det utifrån vävnadsprover från människor med olika sorters cancer.

Doftämnen som alstras vid olika cancersjukdomar är låga koncentrationer av alkaner (mätade kolväten) och aromatiska föreningar.

I Sverige bedrivs försöksverksamhet vid Karolinska universitetssjukhuset, Gävle sjukhus och Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

KÄLLOR: WIKIPEDIA, MEDICALNEWTODAY